

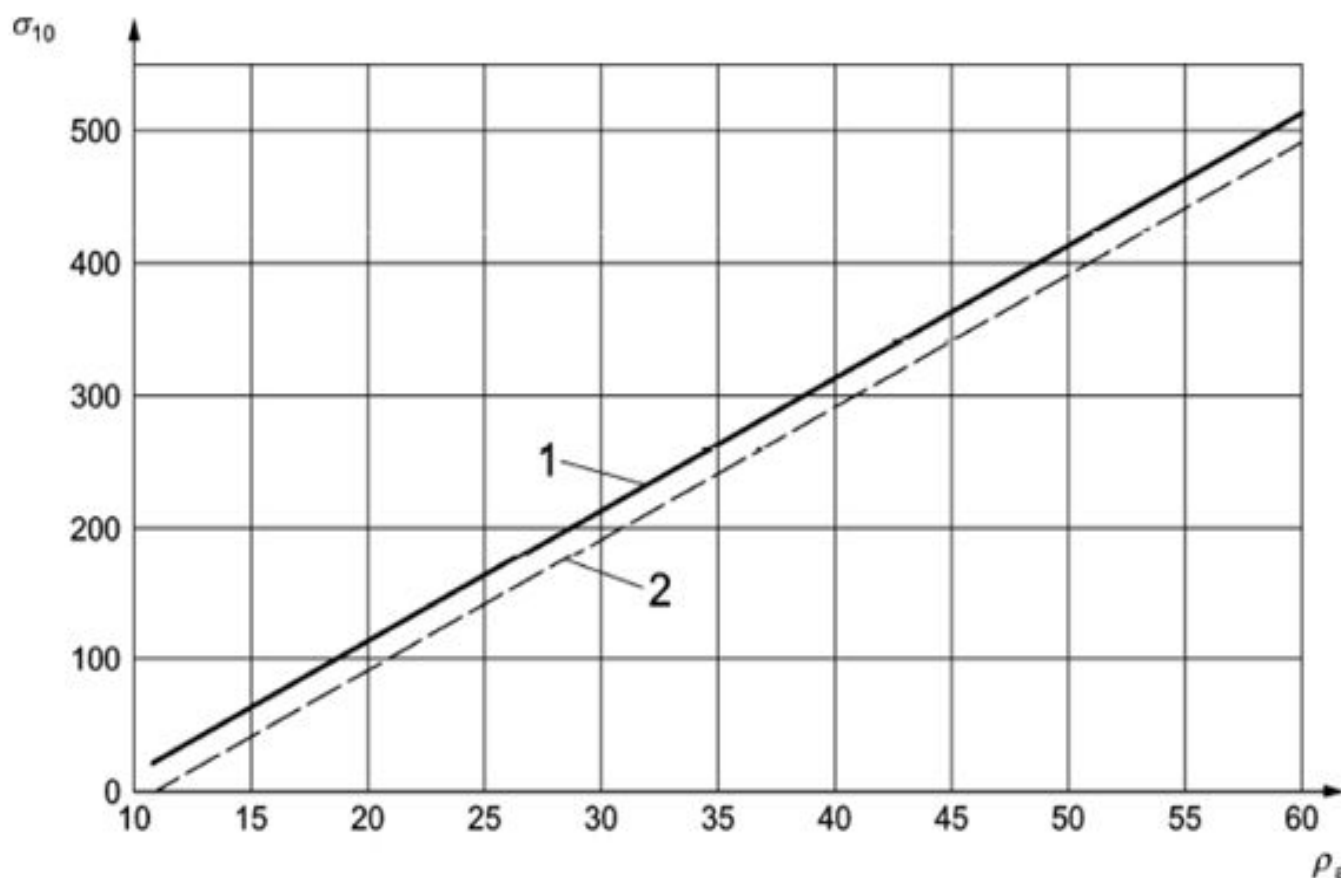
Właściwości i oznaczenia styropianu

Styropian (EPS ang.Expanded PolyStyrene) – polistyren ekspandowy inaczej spieniony, obecnie produkowany jest zgodnie z europejską normą PN-EN 13163:2009.

Norma ta określa, między innymi sposób oznakowania wyrobów ze styropianu. Na etykiecie zawarta jest nazwa wyrobu opisująca właściwości izolacyjne (λ) oraz przeznaczenie styropianu. Podane są również parametry określające właściwości techniczne danego styropianu.

Przykład:

EPS 70-040 FASADA – jest to nazwa wyrobu mówiąca, że jest to styropian wytrzymujący naprężenia ściskające 70kPa przy 10% odkształceniu, posiadający współczynnik przewodzenia ciepła $\lambda = 0,04$ W/mK, z zastosowaniem do docieplenia zewnętrznego ścian budynków. Parametr 70 lub CS(10)70 jest ściśle związany z twardością styropianu, gęstością (Rys.1) od której zależy jego zastosowanie.

Rys.1. Zależność naprężeń ściskających przy 10% odkształceniu σ_{10} (kPa) a gęstością ρ_a (kg/m³)
1 – średnie naprężenia ściskające, 2 – przewidywane naprężenia ściskające

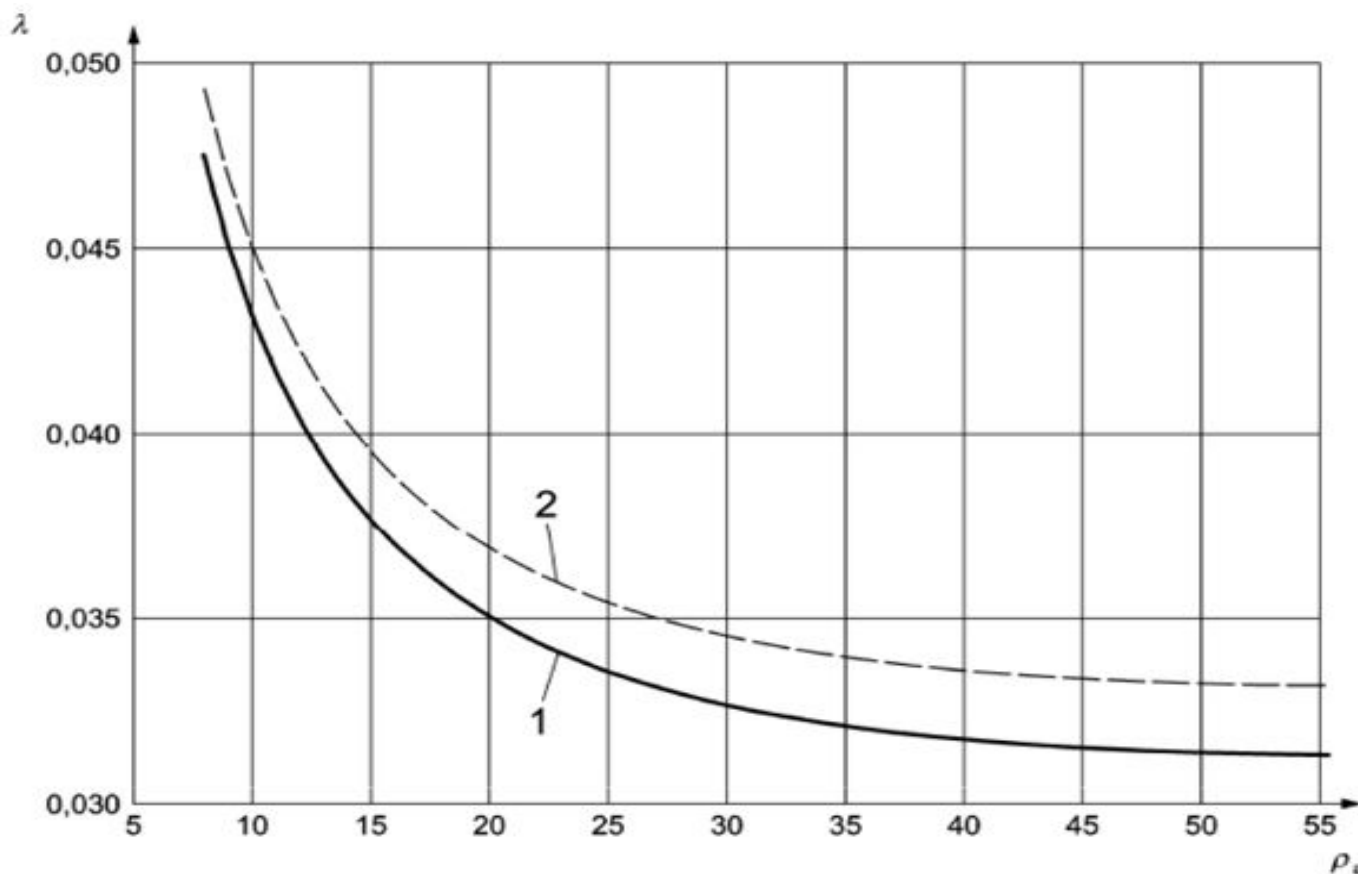
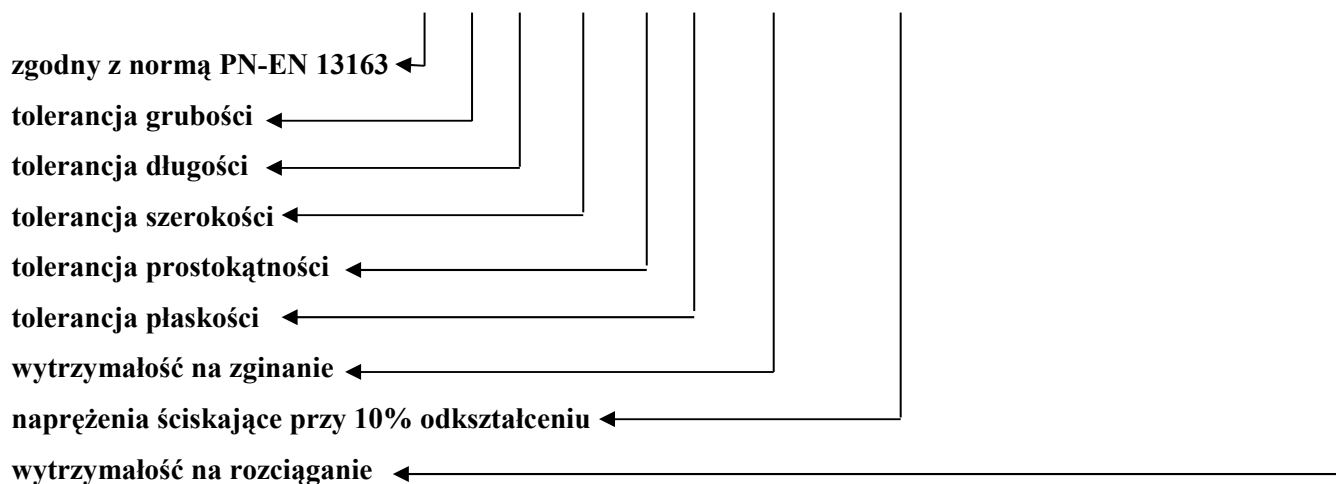
Obecnie na etykiecie nie ma jednoznacznego określenia gęstości styropianu od której zależy również współczynnik przewodzenia ciepła λ . Im większa gęstość styropianu tym mniejszy współczynnik λ . Rys.2.

Na opakowaniu mamy za to podane wiele innych parametrów określających właściwości styropianu.

Poniżej przykładowy opis parametrów styropianu z wyjaśnieniem tych najważniejszych.

Przykład:

EPS EN 13163 T2-L2-W2-S2-P3-BS115-CS(10)70-DS.(N)2-DS(70,-)2-TR100

Rys.2. Zależność między współczynnikiem przewodzenia ciepła λ (W/mK) przy grubości odniesienia 50 mm i średniej temperaturze 10°C a gęstością pozorną dla badania pośredniego ρ_a (kg/m³) 1 – średni współczynnik przewodzenia ciepła, 2 – przewidywany współczynnik przewodzenia ciepła

Wymagania dotyczące zastosowań

W zakresie stabilności wymiarowej w określonych warunkach temperaturowych i wilgotnościowych przewidziano cztery poziomy stabilności (podana wartość jest górną lub dolną granicą wymagania; poziom jest podany jako deklarowana wartość danej właściwości). Są to: DS(70,-)1, DS(70,-)2, DS(70,-)3, DS(70, 90)1. Pierwsza liczba 70 w oznaczeniu odpowiada temperaturze badania (70°C), liczby 1–3 określają poziom wilgotności podczas badań. Względne zmiany długości, szerokości i grubości zależnie od poziomu nie powinny przekraczać 13%.

W zakresie odkształcenia w określonych warunkach obciążenia ściskającego i temperatury przewidziano trzy poziomy: DLT(1)5, DLT(2)5, DLT(3)5. Cyfry 1, 2, 3 określają warunki przeprowadzenia badania (obciążenie, temperaturę, czas trwania). Dla wszystkich poziomów odkształcenie nie powinno przekroczyć 5%.

Tab. 1. Wymagania dotyczące wszystkich zastosowań wyrobów z EPS

Właściwość	Klasa	Tolerancje	
		Płyty	Rulony
		±0,6% lub ±3 mm	-1% + nie ogranicza się
		±2 mm	
		±0,6% lub ±3 mm	±0,6% lub ±3 mm
		±2 mm	
Grubość	T1	±2 mm	
	T2	±1 mm	
Prostokątność	S1	±5 mm/1000 mm	
	S2	±2 mm/1000 mm	
Płaskość (podawana w odniesieniu do metrów bieżących)	P1	30 mm	
	P2	15 mm	
	P3	10 mm	
	P4	5 mm	
Stabilność wymiarowa w stałych normalnych warunkach laboratoryjnych (względne zmiany długości i szerokości)	DS(N)5	±0,5%	
	DS(N)2	±0,2%	
Stabilność wymiarowa w określonych warunkach temperaturowych i wilgotnościowych	–	±1%	
Wytrzymałość na zginanie	–	Nie mniej niż 50 kPa	

W zakresie naprężeń ściskających przy 10-procentowym odkształceniu przewidziano 15 poziomów: CS(10)30, CS(10)50, CS(10)60, CS(10)70, CS(10)80, CS(10)90, CS(10)100, CS(10)120, CS(10)150, CS(10)200, CS(10)250, CS(10)300, CS(10)350, CS(10)400, CS(10)500. Symbol 10 oznacza 10-procentowe odkształcenie,

natomiast pozostałe liczby podają minimalną wartość naprężenia ściskającego wyrażonego w kPa.

W zakresie wytrzymałości na rozciąganie prostopadle do powierzchni czołowych przewidziano siedem poziomów: TR20, TR50, TR80, TR100, TR150, TR200, TR400. W zakresie wytrzymałości na zginanie przewidziano 14 poziomów: BS50, BS75, BS100, BS115, BS135, BS150, BS170, BS200, BS250, BS350, BS450, BS525, BS600, BS750. Część liczbowa w oznaczeniu przedstawia minimalną wartość obciążenia zginającego w kPa.

Każdy z typów styropianów (używanych w zastosowaniach wymagających przenoszenie obciążeń) powinien spełniać dwa różne warunki w tym samym czasie (warunek nieprzekroczenia naprężeń ściskających przy 10-procentowym odkształceniu oraz wytrzymałości na zginanie). I tak np. EPS 100 musi charakteryzować się naprężeniem ściskającym przy 10-procentowym odkształceniu równym 100 kPa oraz wytrzymałością na zginanie nie mniejszą niż 150 kPa.

Tab. 2. Zależność między gęstością pozorną styropianu, a jego sposobem zastosowania

Oznaczenie wyrobu	Gęstość pozorna, kg/m ³	Oznaczenie wyrobu	Gęstość pozorna, kg/m ³
EPS 50 – 042 EPS EN 13163 T1-L1-W1-S1-P2- BS75-CS(10)50-DS(N) 5-DS(70,-)3	12,0 -10 %	EPS 250 – 036 PODŁOGA/PARKING EPS EN 13163 T1-L1-W1-S1-P3-BS350- CS(10)250-DS(N) 5-DS(70,-)2-DLT(1)5	40,0 -10 %
EPS 70 – 040 FASADA EPS EN 13163 T2-L2-W2-S1-P3- BS115-CS(10)70-DS(N) 2-DS(70,-)2-TR100	15,0 -10 %	EPS 80 – 040 PŁYTY WARSTWOWE Z OKŁADZINAMI METALOWYMI EPS EN 13163 L1-W1-S1-P4-BS125- CS(10)80-DS(N) 2-DS(70,-)1-TR100	15,0 -10 %
EPS 80 – 036 FASADA EPS EN 13163 T2-L2-W2-S1-P4- BS125-CS(10)80-DS(N) 2-DS(70,-)2-TR100	18,0 -10 %	EPS 100 - 038 PŁYTY WARSTWOWE Z OKŁADZINAMI Z PAPY – DACHY EPS EN 13163 T2-L1-W1-S1-P4-BS150- CS(10)100-DS(N) 2-DS(70,-)1-TR150	20,0 -10 %
EPS 100 – 038 DACH/PODŁOGA EPS EN 13163 T1-L1-W1-S1-P3- BS150-CS(10)100-DS(N) 5-DS(70,-)2-DLT(1)5	20,0 -10 %	EPS T .....*) – 24 dB PODŁOGA PŁYWAJĄCA EPS T 13163 T3-L1-W1-S1- BS50- DS(N)5-SD20-CP2	Nie określa się
EPS 200 – 036 DACH/PODŁOGA/PARKING EPS EN 13163 T1-L1-W1-S1-P3- BS250-CS(10)200-DS(N) 5-DS(70,-)2-DLT(1)5	30,0 -10 %	EPS T .....*) – 30 dB PODŁOGA PŁYWAJĄCA EPS T 13163 T3-L1-W1-S1- BS50- DS(N)5-SD15-CP3	Nie określa się
EPS 250 – 036 PODŁOGA/PARKING EPS EN 13163 T1-L1-W1-S1-P3- BS350-CS(10)250-DS(N) 5-DS(70,-)2-DLT(1)5	40,0 -10 %	EPS P [WL(T)3-WD(V)5 – typ charakteryzujący się obniżoną absorpcją wody]	Nie określa się

Oprócz normy europejskiej powstała również z inicjatywy Stowarzyszenia Producentów Styropianu norma polska PN-B-20132, która szczegółowo i przejrzysto określa właściwości styropianu i jego zastosowanie.

Tabela 1. Wymagania dotyczące wyrobów EPS wg PN-B-20132:2004

Wymaganie	EPS 50-042	EPS 70-040 Fasada	EPS 80-036 Fasada	EPS 80-040 Płyty warstwowe z okładzinami metalowymi	EPS 100-038 Dach/ /podłoga	EPS 100-038 Płyty warstwowe z okładzinami z papy – dachy	EPS 200-036 Dach/podłoga/parking	EPS 250-036 Podłoga/ /parking	EPS T-24 dB Podłoga pływająca	EPS T-30 dB Podłoga pływająca	
Współczynnik przewodzenia ciepła w 10°C [W/(m·K)], nie więcej niż	0,042	0,040	0,036	0,040	0,038		0,036		0,045		
Napężenia ściskające przy 10% odkształceniu względnym [kPa], nie mniej niż	50	70	80		100		200	250	–		
Ścisłość [mm], nie więcej niż	–								2	3	
Wytrzymałość na zginanie [kPa], nie mniej niż	75	115	125		150		250	350	50		
Wytrzymałość na rozciąganie [kPa], nie mniej niż	–	100			150		–				
Wytrzymałość na ścinanie [kPa], nie mniej niż	–										
Stabilność wymiarów w stałych, normalnych warunkach laboratoryjnych (23°C, 50% wilg. wzgl.) przez 28 dni [%], nie więcej niż	± 0,5	± 0,2		± 0,2	± 0,5	± 0,2	± 0,5				
Stabilność wymiarów w 70°C przez 48 h [%], nie więcej niż	3	2		1	2	1	2		–		
Odkształcenia pod obciążeniem 20 kPa w 80°C przez 48 h [%], nie więcej niż	–										
Tolerancja grubości, nie więcej niż	± 2 mm	± 1 mm		–*	± 2 mm	± 1 mm	± 2 mm		+15/-5% lub +3/-1 mm**		
Tolerancja długości i szerokości, nie więcej niż	± 0,6% lub ± 3 mm**	± 2 mm		± 0,6% lub ± 3 mm**							
Tolerancja prostokątności [mm/1000 mm], nie więcej niż	5										
Tolerancja płaskości [mm], nie więcej niż	15	10	5		10	5	10		–		
Klasa reakcji na ogień	E										
Sztywność dynamiczna [MN/m³], nie więcej niż	–								20	15	
Zdolność samogaśnięcia	–										
Wygląd zewnętrzny	–										
Spoistość	–										
Gęstość pozorna [kg/m³], nie mniej niż	12,0 _{-10%***}	15,0 _{-10%***}	18,0 _{-10%***}	15,0 _{-10%***}	20,0 _{-10%***}		30,0 _{-10%***}	40,0 _{-10%***}	–		

* Tolerancje grubości określają specyfikacje techniczne na płyty warstwowe z okładzinami metalowymi

** Ta wartość, która liczbowo daje większą tolerancję

*** Wartość poza wymaganiami, podana informacyjnie

Tabela 3. Zastosowania wyrobów EPS wg PN-B-20132 i odmian (PS-E) FS wg nieaktualnej normy PN-B-20130:1999

Nazwa wyrobu	Zastosowania wg prPN-B-20132	Zastosowania wg PN-B-20130:1999	Oznaczenie odmiany (PS – E)
EPS 50 – 042	<ul style="list-style-type: none"> – wypełnienie ścian szczelinowych z wentylowaną i niewentylowaną szczeliną powietrzną* – pionowa izolacja dylatacyjna ścian zewnętrznych – wypełnienie konstrukcji wewnętrznych ścianek działowych – wypełnienie konstrukcji ścian szkieletowych z okładziną – ocieplenie stropów od spodu z okładziną – wypełnienie podłóg między legarami – wypełnienie lekkich stropów szkieletowych z okładziną – wypełnienie dachów stromych między krokwiami* – ocieplenie stropodachów wentylowanych* 	– bez obciążeń mechanicznych, np. w murach szczelinowych, jako ekrany zagrzejnikowe	FS 12
EPS 70 – 040 Fasada	<ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie ścian oraz stropów od spodu w zewnętrznych zespolonych systemach ocieplania (ETICS), zwanych także bezspoinowymi systemami ocieplania (BSO) lub metodą „lekką-mokrą” – ocieplenie ścian zewnętrznych w konstrukcji z okładziną i wentylowaną szczeliną powietrzną*, zwane metodą „lekką-suchą” – ocieplenie ścian szkieletowych z poszyciem drewnianym lub drewnopochodnym z wentylowaną szczeliną powietrzną* od wewnątrz pod tynk 	– przy niewielkich obciążeniach mechanicznych, ocieplanie i docieplanie ścian	FS 15
EPS 80 – 036 Fasada	<ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie wieńców w postaci szalunku traconego pod tynk – ocieplenie nadproży i ościeży otworów okiennych i drzwiowych – ocieplenie prefabrykowanych płyt warstwowych zewnętrznych – ocieplenie i deskowanie tracone stropów żelbetowych od spodu – ocieplenie dachów stromych od wewnątrz pod konstrukcją nośną* 		
EPS 80 – 040 Płyty warstwowe z okładzinami metalowymi	– rdzeń termoizolacyjny warstwowych płyt ściennych i dachowych z okładzinami metalowymi		
EPS 100 – 038 Dach/podłoga	<ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie ścian, stropów od spodu oraz cokołów w zewnętrznych zespolonych systemach ocieplania (ETICS), zwanych także bezspoinowymi systemami ocieplania (BSO) lub metodą „lekką-mokrą” – ocieplenie ścian poniżej poziomu gruntu z izolacją przeciwwodną normalnie obciążone – ocieplenie podłóg pod podkładem z płyt prefabrykowanych i posadzkowych normalnie obciążone – ocieplenie podłóg na gruncie z podkładem posadzkowym normalnie obciążone – ocieplenie stropodachów pełnych bez dostępu 	– przenoszenie obciążeń mechanicznych typowych dla dachów, podłóg i części podziemnych budynków	FS 20
EPS 100 – 038 Płyty warstwowe z okładzinami z papy – dachy	– rdzeń termoizolacyjny warstwowych płyt ściennych i dachowych z okładzinami z papy		
EPS 200 – 036 Dach/podłoga/parking	<ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie cokołów w zewnętrznych zespolonych systemach ocieplania (ETICS), zwanych także bezspoinowymi systemami ocieplania (BSO) lub metodą „lekką-mokrą” – ocieplenie ścian poniżej poziomu gruntu z izolacją przeciwwodną silnie obciążone – ocieplenie podłóg pod podkładem z płyt prefabrykowanych i posadzkowych silnie obciążone – ocieplenie podłóg na gruncie z podkładem posadzkowym silnie obciążone – ocieplenie dachów stromych na konstrukcji nośnej pod pokrycie dachówką* – wypełnienie konstrukcyjne nasypów drogowych, kolejowych, przyczółków mostów i innych konstrukcji inżynierskich – warstwa chroniąca przed przemarzaniem w konstrukcjach drogowych 	– przenoszenie większych obciążeń mechanicznych, izolacja podłóg w halach przemysłowych, na parkingach, w garażach	FS 30
EPS 250 – 036 Podłoga/parking	<ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie podłóg na gruncie z podkładem posadzkowym silnie obciążone – ocieplenie stropodachów i dachów z możliwością parkowania pojazdów – wypełnienie konstrukcyjne nasypów drogowych, kolejowych, przyczółków mostów i innych konstrukcji inżynierskich – warstwa chroniąca przed przemarzaniem w konstrukcjach drogowych 		FS 40
EPS T – 24 dB Podłoga pływająca	– sprężysta warstwa izolacji akustycznej, układana pod podkładem posadzkowym w podłogach pływających w celu zwiększenia izolacyjności od dźwięków uderzeniowych oraz pełniąca dodatkowo rolę izolacji cieplnej	–	–
EPS T – 30 dB Podłoga pływająca	– pionowa izolacja dylatacyjna podłogi pływającej od ścian zewnętrznych – brzegowy pas tłumiący	–	–

* Wentylowaną szczelinę powietrzną zastępują płyty ryflowane, z pionowymi rowkami na powierzchni od strony wentylowanej.

Literatura:

1. PN-EN 13163:2009 Wyroby do izolacji cieplnej w budownictwie- Wyroby ze styropianu (EPS) produkowane fabrycznie- specyfikacja
2. „Właściwości styropianu w świetle PN-EN 13163” – dr inż. Ołeksij Kopyłow
3. „Materiały Budowlane”- czasopismo branżowe